

**Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
Polgármestere**

18/933/61/1009.
Budapest,

Tárgy: Javaslat a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat területén a Kerepesi út (73. számtól) – Sárgarózsa u. – Pesti határ u. – Keresztúri út (kivéve a MÁV-telep) által határolt területen részönkormányzat működésére

Tisztelt Képviselő-testület!

2009. november 23-án a Budapest X. kerület, a Kerepesi út (73. számtól) – Sárgarózsa u. – Pesti határ u. – Keresztúri út (kivéve a MÁV-telep) által határolt területen lakók nevében Kasziba István, dr. Kustra Pál és Kóti Mihály részönkormányzat létrehozására irányuló kezdeményezésről értesítették Jegyző urat és kérték a mielőbbi részönkormányzati választás lebonyolítását. (1. sz. melléklet)

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (továbbiakban: Ötv.) megteremtette a településrészi önkormányzat (részönkormányzat) jogintézményének lehetőségét, mely speciális, részérdekek érvényesítését látja el. Az Ötv. 28. § (1) bekezdése értelmében *a képviselő-testület – szervezeti és működési szabályzatában – településrészi önkormányzatot hozhat létre, továbbá az 55. §-a értelmében pedig a képviselő-testület a település lakóhelyi közösségének – kezdeményezésére – kizárólag a településrészt érintő ügyekben önkormányzati jogokat adhat.*

Nyilvánvaló, hogy lakossági kezdeményezés esetén a testületnek tárgyalnia kell a kezdeményezésről és a döntésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy a területrészen élőknek igényük van sajátos érdekeik képviseletére. Az Ötv. 55. §-a alapján azonban – lakossági kezdeményezés esetén – csak három esetben teszi *kötelezővé a részönkormányzat létrehozását:*

- az egyesítéssel létrejött településrészen;
- külterületi lakott helyen;
- olyan üdülőterületen, amelynek népessége eléri a település állandó lakosságának egynegyedét.

Jelen esetben ezek egyike sem áll fenn, a kérelem indokában pedig a környezetszennyezés, a repülőgépek által okozott zaj és egyéb károsító hatással szembeni hatékonyabb fellépés áll. Ezen problémák sajnos nemcsak e kerületrészt érintik, illetve azon túlnyúló megoldást igényelnek.

Amennyiben a képviselő-testület mégis a részönkormányzat létrehozása mellett dönt, az alábbiakat kell figyelembe vennie.

Az Ötv. településrészi önkormányzatra vonatkozó szabályozása igen szűkszavú, hiszen a településrészi önkormányzat szabályozását a *képviselő-testület bizottságai fejezetben* találjuk. Így a települési önkormányzatnak nagy szabadsága van a helyi sajátosságok meghatá-

rozásában, melyeket a Szervezeti és Működési Szabályzatban kell rögzíteni, tehát a létrehozásról szóló döntés is rendeleti formát igényel.

Felmerülő, s eldöntendő kérdések:

- az Ötv. 10. § (1) bekezdésének figyelembevételével (át nem ruházható hatáskörök) a javaslattételi, véleményezési, egyetértési, döntési jogosultság köre
- a településrészi önkormányzat testületének megválasztása
- a működésükhöz szükséges anyagi eszközök biztosítása (nem kötelező)
- a „bizottsági” státusz okán a településrészi önkormányzatok működésével kapcsolatos ügyviteli feladatokat a Polgármesteri Hivatal (SZMSZ 53. § (3) bekezdése értelmében a Szervezési és Ügyviteli Főosztály) látja el.
- beszámolási kötelezettség meghatározása
- megszüntetés/megszűnés (az igény, a funkció megszűnésével, KT-döntés alapján)

Mindezek részletes kimunkálását követően történhet meg a tényleges választás lebonyolítása.

I.

Az Ötv. 9. § (3) bekezdése alapján a képviselő-testület egyes feladat- és hatásköreit átruházhatja a részönkormányzat testületére. Főszabályként a képviselő-testület döntheti el, hogy átruház-e hatáskört és melyeket. Az Ötv. 55. § alapján azonban nem tagadhatja meg a kizárólag a településrészt érintő hatáskör átruházását azon részönkormányzatoktól, melyek létrehozása kötelező. Természetesen ezen kötelezettség nem terjed ki az Ötv. 10. §-ában szabályozott át nem ruházható hatáskörökre.

A hatáskör-átruházás rendeletben (SZMSZ) történhet. A képviselő-testület adhat véleményezési, javaslattételi, egyetértési, döntési jogot a településrészi önkormányzat testületének. Szükséges a figyelmet felhívni arra, hogy a részönkormányzat érdemi működéséhez valós hatáskörökre van szükség.

Véleményezés, javaslattétel, döntés, egyetértési jog különböző erősségűek, segítségükkel differenciált szabályozás alakítható ki. Fontos, hogy a képviselő-testület partnernek tekintse a részönkormányzatot, amely segít az eltérő érdekek egyeztetésében és lehetőséget teremt a helyi demokrácia kiszélesítésére, hiszen a településrész (lakóközösség) választópolgárainak biztosítja a helyi önkormányzásban való aktív részvételt (külön jelenítjük meg, hogy a gyakorlatban milyen hatásköröket ruháztak át a képviselő-testületek a részönkormányzatra).

Az Ötv. szabályozása a részönkormányzat esetén is garantálja a képviselő-testület elsődlegességét, hiszen a hatáskör-átruházás esetén a hatáskör gyakorlásához utasítást adhat (nem konkrét, egyedi ügyekben, hanem általános érvényű követelmények meghatározásával), a hatáskört visszavonhatja. Fontos, hogy az átruházott hatáskör tovább nem ruházható.

A kialakult gyakorlat alapján megállapítható, hogy részönkormányzatok kb. 45%-a csak véleményezési (javaslattételi) joggal rendelkezik, 45%-ban azonban döntési hatáskört is kaptak, s csupán 10%-ban fordul elő, hogy egyáltalán nincs hatásköre a településrészi önkormányzatnak. Ez utóbbi esetekben a működés formálisnak tekinthető.

Az Ötv. 11. § (2) bekezdése értelmében a polgármester, valamint a képviselő-testület bizottságának, részönkormányzat testületének önkormányzati jogkörben hozott hatósági határozata ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezni.

Példaként említve, jellemzően az alábbi területeken gyakorolnak különböző hatásköröket a részönkormányzatok:

- rendszeres kapcsolatot tartanak a településeken működő önkormányzati, állami és civil szervezetekkel,
- előzetesen véleményezik a településrészt érintő fejlesztési, rendezési terveket, megvalósításukat figyelemmel kísérik,
- a rendelkezésre bocsátott forrásból megvalósítani tervezett munkákat számba veszik, rangsorolják, döntenek a forrás felhasználásáról,
- véleményezik a településrészt érintő költségvetési előirányzatokat,
- véleményezik a településrész lakóit érintő szociális, kulturális, oktatási, sport ügyeket,
- előzetesen véleményt nyilvánítanak a településrészek közterületeinek elnevezéséről, köztéri szobor, műalkotás elhelyezéséről,
- a településrészen működő önkormányzati intézmény létesítését, átszervezését, megszüntetését, elnevezését véleményezik,
- előzetes véleményüket kell kérni a településrészen működő intézmények vezetőinek kinevezése, megbízása esetén,
- a településrészt érintő rendelettervezeteket véleményezik, a szabályozásra javaslatot dolgoznak ki,
- javaslatot tehetnek a működési területükön lévő vagyon felhasználására,
- állásfoglalásával terjeszthető testületi döntésre minden olyan kérdés, amely a településrészt, annak testületét, lakosságát, bevételeit, kiadásait, az ott működő intézmények tevékenységét érinti,
- véleményezi a településrészt érintő helyi tömegközlekedéssel, közbiztonsággal, energiaszolgáltatóval, közművelődési tevékenységgel kapcsolatos ügyeket.

II.

Szükséges kiemelni, hogy külön kell választani a részönkormányzat tagjainak kiválasztását (jelölését) és a részönkormányzat testületének létrehozását, hiszen ez utóbbi, vagyis a testületi tagok és az elnök kiválasztása a képviselő-testület hatásköre. Mivel a tagok „kiválasztására”, jelölésére vonatkozóan az Ötv. nem tartalmaz rendelkezéseket, ezért ezt helyi rendeletben (SZMSZ-ben) szükséges meghatározni.

A tagok kiválasztására, jelölésére több megoldás jöhet szóba a helyi sajátosságok figyelembevételével:

1. az adott területrészen a választási szabályok értelemszerű alkalmazásával a tagokat „kiválaszthatják” a választópolgárok;
2. történhet ez a kiválasztás az adott területrészen tartott fórumon (falugyűlésen);
3. „delegálhatnak” tagot a területen működő civil szervezetek;
4. jelölhetnek tagokat más szervezetek, a választópolgárok meghatározott hányada, a képviselő-testület bizottságai is.

A rész-önkormányzást is testület gyakorolja. Az Ötv. 28. § (1) bekezdése szerint a településrészi önkormányzat települési képviselőkből és más választópolgárokból hozható létre. Testületének vezetője azonban csak települési képviselő lehet. A részönkormányzat testületébe beválasztható települési képviselőnél (így az elnöknel sem) nem feltétel, hogy az adott területrészen lakjon, hiszen figyelemmel a választási rendszerre, ez sok esetben nem lenne biztosítható. Természetesen célszerű, hogy az adott településrészen lakó települési

képviselő részt vegyen a részönkormányzat munkájában, mert ismeri a helyi viszonyokat, a sajátos érdekeket.

A törvény nem rendelkezik a testület létszámáról, ezért ezt szintén a képviselő-testület határozza meg. A szabályozásból levezethető, hogy az érdemi működéshez legalább 3 tagra (az elnökkel együtt) van szükség, de figyelemmel kell lenni a településrész nagyságára, illetve arra is, hogy túl nagy létszámú testület működése nehézkes. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az átlagos testületi létszám 4-6 fő (a legkisebb 3 fővel, a legnagyobb 25 fővel működik).

III.

A képviselő-testület az Ötv. 28. § (2) bekezdése alapján anyagi eszközöket is átadhat a részönkormányzatnak a településrészen megoldandó feladatok ellátására. Ennek összegét a költségvetési rendeletben lehet meghatározni. Ahol a területrész nagysága, a részönkormányzatra átruházott hatáskörök indokolják, és az anyagi lehetőségek megengedik, célszerű meghatározott forrásokat biztosítani a településrészi önkormányzat számára. A részönkormányzat anyagi eszközeinek bővülése elősegítheti a közösségi életszínvonal emelkedését, mely következtében a település népességmegtartó képessége javulhat.

A kialakult gyakorlat szerint a források nagyságrendje igen eltérő (130 ezer-30 millió forint között mozog), de ez természetes, hiszen a településrészek lakosság száma is igen eltérő. Nagy számban rendelkeznek 1 millió Ft feletti forrásokkal, de van olyan részönkormányzat is, mely számára működési forrást egyáltalán nem biztosítottak. A részönkormányzatok egy részénél a költségvetés elkülönítve (nevesítetten) jelenik meg a települési önkormányzat költségvetésében. Beigazolódnak annak a gyakorlatnak a helyessége, hogy a költségvetés tervezésénél a részönkormányzat javaslatait a települési önkormányzat figyelembe veszi.

IV.

A településrészi önkormányzat testületként működik, de erre vonatkozóan az Ötv. részletes szabályokat nem tartalmaz.

A kialakult gyakorlat szerint azonban a részönkormányzat testülete rendszeresen ülésezik. Üléseiken áttekintik a településrész problémáit, egyes helyeken átfogó elemzéseket is készítenek. Az ülések időpontját gyakran hozzáigazítják a képviselő-testület ülésének időpontjához, különösen azokon a helyeken, ahol véleményezési, javaslattevési joggal rendelkezik a részönkormányzat

Figyelemmel arra, hogy a részönkormányzatra vonatkozó rendelkezések az Ötv. bizottsági fejezetében található, működésére alkalmazhatók a bizottságokra irányadó szabályok megfelelő eltérésekkel. Ezeket a kérdéseket célszerű az SZMSZ-ben meghatározni és részletezni. A részönkormányzat ügyviteli feladatait – a bizottságokhoz hasonlóan – a polgármesteri hivatal látja el. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat SZMSZ 53. § (3) bekezdésében foglaltak értelmében ezen feladatot a Szervezési és Ügyviteli Főosztály látja el.

Az Ötv. 29. §-a lehetővé teszi, hogy a képviselő-testület a részönkormányzat munkájának segítésére hivatali kirendeltséget hozzon létre. A kirendeltség egyben a lakossági

ügyintézésben ügyfélszolgálati teendőket is elláthat. Kirendeltség létrehozása nagyobb településrészekben indokolt, ahol a részönkormányzat testülete gyakran ülészik, átruházás alapján érdemi hatásköröket gyakorol, ezért fokozott apparátusi közreműködést igényel. Jelen esetben ez nem áll fenn.

V.

A lakosság előtt a részönkormányzatok általában egyszer számolnak be egy évben, de előfordul, hogy „igény szerint”, azaz nagyobb horderejű kérdések megvitatása, vagy egy megvalósult program utáni beszámoló alkalmából kerül sor a lakosság bevonására.

A részönkormányzat tevékenységének képviselő-testület által történő értékelése országosan igen eltérő képet mutat. A települések egy részében a képviselő-testület általában évente egyszer önálló napirendként tárgyal a településrészi önkormányzat munkájáról, van, ahol ciklusonként beszámolási kötelezettséget írnak elő a településrészi önkormányzat elnökének, máshol a települési önkormányzatra vonatkozó beszámoló részeként foglalkoznak a témával, de előfordul olyan hely is, ahol egyáltalán nem kerítenek sort az értékelésre. Ezen esetekben felmerül az a kérdés, hogy a képviselő-testület mennyire tekinti igazán partnernek a részönkormányzatot.

Gyakorinak tekinthető az a megoldás is, hogy a településrészi önkormányzat által átruházott hatáskörben hozott döntésekről a képviselő-testület soron következő ülésén beszámolnak.

VI.

A képviselő-testület nemcsak a részönkormányzat létrehozásáról, de annak megszüntetéséről is dönthet, ha a működés feltételei nem biztosíthatók, illetve a létrehozást megalapozó okok megszűntek, nincs igény erre a tevékenységre. A megszüntetésről szóló döntést is csak rendeleti formában lehet meghozni.

Összegzésként megállapítható, hogy a részönkormányzatok működésének hatékonysága növelhető, illetve érdemivé tehető, ha:

- véleményezési, javaslattételi, döntési jogkört biztosítanak számukra;
- feladataikhoz anyagi eszközöket is kapnak;
- tevékenységük egyéb feltételeit is megteremti a települési önkormányzat;
- kapcsolatuk a képviselő-testülettel rendszeres, munkájukról időszakonként beszámolnak;
- együttműködésük élő a településrész lakóival, illetve a civil szervezetekkel.

Az érintett terület lakossága: 1.923 fő.

Az előterjesztést a Jogi Bizottság 2009. december 10-i ülésén tárgyalja, s a bizottság elnöke javaslataikat a képviselő-testület ülésén teszi meg.

Az előzőek alapján kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslatok:

1/a

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete – az Ötv. 28. § (1) bekezdésének értelmében, a lakóhelyi közösség kezdeményezésére – a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat területén a Kerepesi út (73. számtól) – Sárgarózsa u. – Pesti határ u. – Keresztúri út (kivéve a MÁV-telep) által határolt területen részönkormányzatot hoz létre.

Egyben felkéri a polgármestert, hogy a képviselő-testület következő ülésére készüljön előterjesztés a településrészi önkormányzat SZMSZ-ben történő szabályozására (az anyagi eszközök biztosításával és a szükséges intézkedések meghatározásával együtt), továbbá az érintett lakóközösség tájékoztatására.

Határidő:

azonnal

Felelős:

Verbai Lajos polgármester

Végrehajtásért felelős:

dr. Neszteli István jegyző

Végrehajtás előkészítéséért felelős:

Hegedűs Károly

Bajtek Mihályné főosztályvezető

dr. Korpai Anita osztályvezető

1/b

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete az Ötv. 55. §-ában foglaltak hiányában **nem hoz létre** településrészi önkormányzatot a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat területén a Kerepesi út (73. számtól) – Sárgarózsa u. – Pesti határ u. – Keresztúri út (kivéve a MÁV-telep) által határolt területen.

Egyben felkéri a polgármestert a kezdeményező lakóközösség értesítésére.

Határidő:

azonnal

Felelős:

Verbai Lajos polgármester

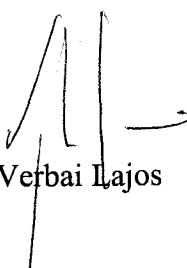
Végrehajtásért felelős:

dr. Neszteli István jegyző

Végrehajtás előkészítéséért felelős:

Hegedűs Károly főosztályvezető

Budapest, 2009. december 9.

Verbai Lajos

Törvényességi szempontból látta:

Dr. Neszteli István
jegyző

**Budapest X. Kerületi Önkormányzat
Jegyzőjének**

**Budapest, X. ker.
Szent László tér 29.**

Tisztelt Jegyző Úr!

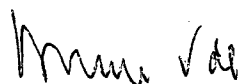
Alulírottak és a lakosság egy része a Budapest, X. kerület Kerepesi u. 73 számtól, a Kerepesi u. - Sárgarózsa u. – Pesti határ u. - Kereszturi u. (kivéve a MÁV telep) által határolt területen belül részönkormányzatot akar létrehozni.

Úgy gondoljuk, hogy a részönkormányzat működésével jobban megoldhatnánk és megállíthatnánk a terület súlyos környezetszennyezését, hatékonyabban fel tudnánk lépni a repülőgépek által okozott zaj és egyéb károsító hatással szemben.

Kérjük a Jegyző urat, hogy a részönkormányzat létrehozásával kapcsolatos feladatok ellátására, kapcsolattartásra, egy vagy több személyt jelöljön ki a mielőbbi részönkormányzati választás lebonyolítására.

Budapest, 2009. november 23.

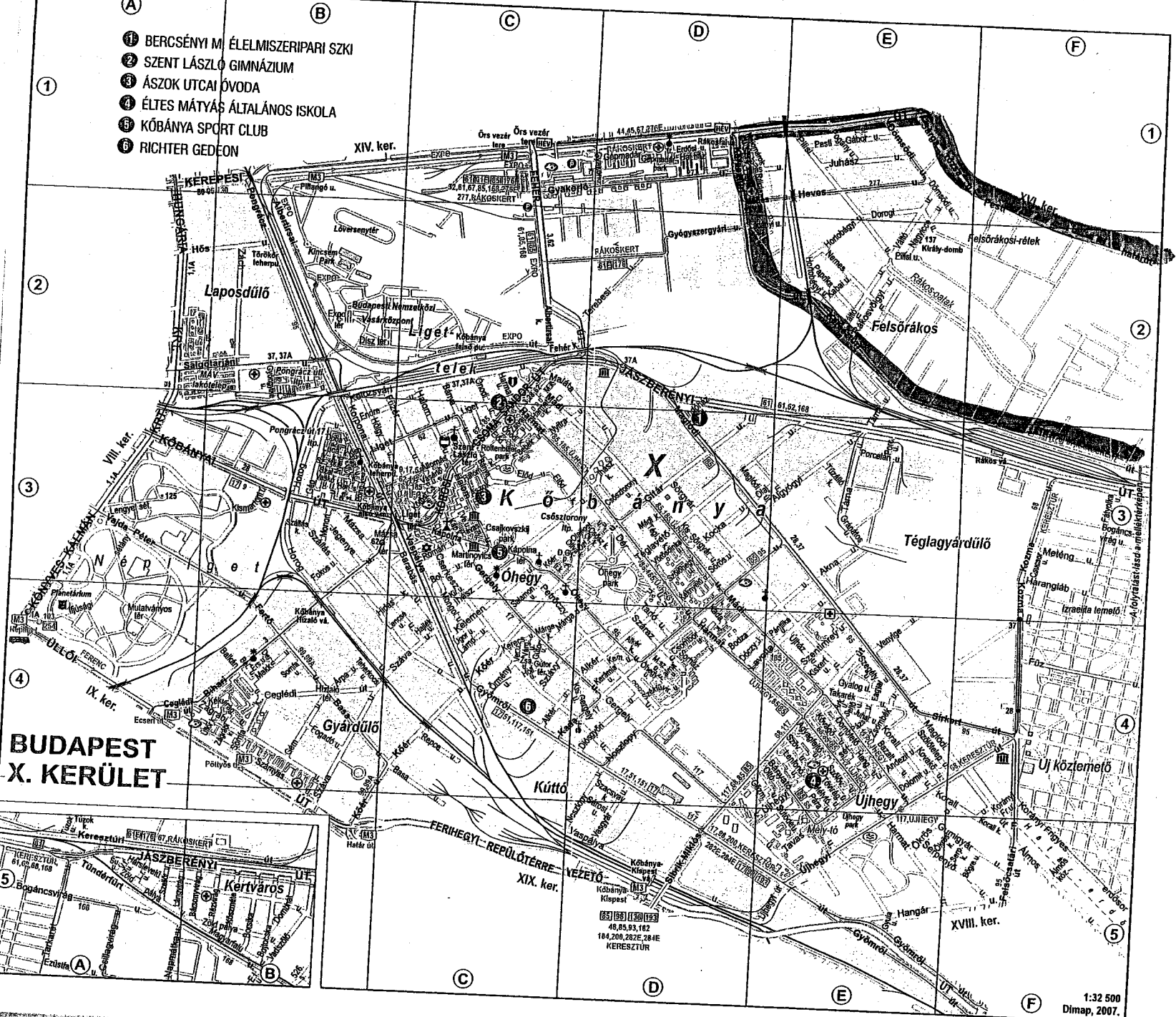

Kasziba István

Dr. Kustra Pál

Kóti Mihály

- ① BERCSÉNYI M. ÉLELMISZERIPARI SZKI
- ② SZENT LÁSZLÓ GIMNÁZIUM
- ③ ÁSZOK UTCAI ÓVODA
- ④ ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA
- ⑤ KÓBÁNYA SPORT CLUB
- ⑥ RICHTER GEDEON

**BUDAPEST
X. KERÜLET**

